ĐIỀU KHIỂN LOGIC VÀ PLC

Nội dung

- 1. Cơ sở cho Điều khiển logic
- 2. Tổng hợp và tối thiểu hóa mạch logic tổ hợp
- 3. Tổng hợp mạch logic tuần tự
- 4. Tổng quan về PLC
- 5. Kỹ thuật lập trình PLC

5. Kỹ thuật lập trình PLC

- 5.1. Chu trình thiết kế chương trình PLC
- 5.2. Các ngôn ngữ lập trình theo chuẩn IEC61131-3
- 5.3. Thiết kế chương trình sử dụng hàm logic
- 5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

5. Kỹ thuật lập trình PLC

5.1. Chu trình thiết kế chương trình PLC

- 5.2. Các ngôn ngữ lập trình theo chuẩn IEC61131-3
- 5.3. Thiết kế chương trình sử dụng hàm logic
- 5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

Bước 1 Phân tích

Bước 2 Thiết kế

Bước 3 Lập trình

Bước 4 Kiểm tra

Bước 5 Viết tài liệu

Bước 6 Vận hành

Bước 1: Phân tích

- Tìm hiểu công nghệ
 - ✓ Thảo luận trực tiếp với khách hàng
 - ✓ Sơ đồ công nghệ P&ID, hồ sơ nâng cấp cải tạo (nếu có)
- Trả lời các câu hỏi
 - ✓ Cần điều khiển những gì?
 - ✓ Các hành động điều khiển được thực hiện như thế nào
 - ✓ Người vận hành tác động được những gì?
 - ✓ Xử lý thế nào khi có sự cố?

Bước 1: Phân tích (tiếp)

- Kết quả
 - ✓ Mô tả được hoạt động của quá trình
 - ✓ Tác động từ trạm vận hành và cách thức tác động
 - ✓ Danh sách các tín hiệu vào/ra
 - ✓ Chế độ vận hành khi có lỗi

Bước 2: Thiết kế

- Lựa chọn phần cứng
 - ✓ Số lượng đầu vào/ra logic hoặc tương tự
 - ✓ Số lượng đầu vào/ra đặc biệt: high speed counter, PWM
 - ✓ Truyền thông: RS232, Modbus, Ethernet...

STT	Tên tín hiệu	Đầu vào		Đầu ra		Truyền thông hoặc		Ghi
						tín hiệu đặc biệt		chú
		Logic	Tương	Logic	Tương	Loại truyền	Loại tín	
			tự		tự	thông	hiệu	
1								
•••				TDH-	VD-BK			

- Bước 2: Thiết kế (tiếp)
 - Lựa chọn phần cứng
 - ✓ Tốc độ xử lý, dung lượng bộ nhớ

STT	Loại câu	Thời gian	Thời	Bộ nhớ	Bộ nhớ	Số lượng	Tổng bộ
	lệnh	max (μs)	gian min	chương	dữ liệu	câu lệnh	nhớ
			(µs)	trình	(Words)	(number)	chương
				(Words)			trình
							(Words)
1	Đọc đầu						
	vào						

Bước 2: Thiết kế (tiếp)

- Phân địa chỉ tín hiệu
 - ✓ Theo chức năng: đầu vào/ra tương tự, tốc độ cao...
 - ✓ Các biến có cùng một đối tượng hoặc các biến trong cùng trình tự tác động nên có địa chỉ gần nhau

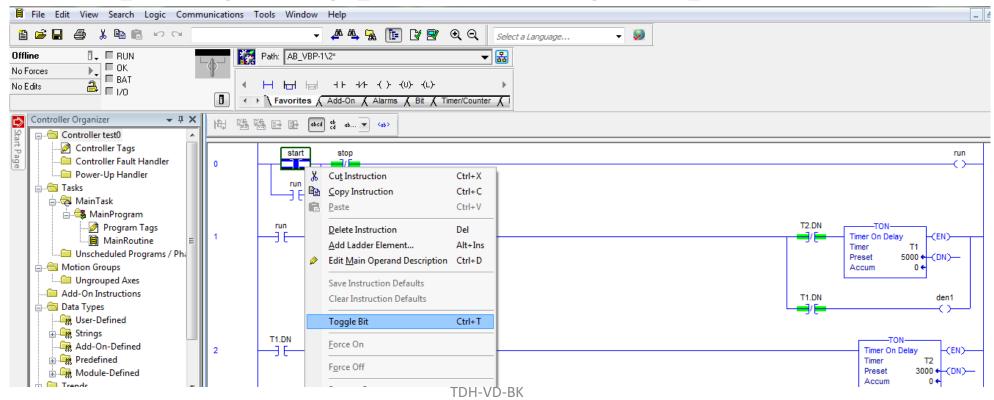
STT	Tên tín hiệu	Đầu vào		Đầu ra		D:1-2	Ghi
		Logic	Tương tự	Logic	Tương tự	Địa chỉ	chú
1							
2							
			TDH-\	/D-BK			

Bước 3: Lập trình

- Tổng hợp hàm logic --> chương trình LD, IL, FBD
- Grafcet --> chương trình SFC
- Lưu đồ thuật toán --> chương trình ST

Bước 4: Kiểm tra

• Mô phỏng bằng phần mềm, giả lập các tín hiệu vào

Bước 5: Viết tài liệu

- Hướng dẫn vận hành
- Phục vụ bảo trì, bảo dưỡng
- Viết song song và được cập nhật trong quá trình phát triển dự án

2.3.2. PLC Communication

The PLC communicates with

- HMI by Profinet.
- Each VFD of conveyor by Profinet.
- UHT PLC by Profinet.
- · Each Stopper, Sensor by Hardwire (Inputs/Outputs on the ASI Network)

For the Communication table between PLC and machines, refer to 802ST3 Conveyor 012 A

■ 2.3.3. PLC Inputs/Outputs list

For the inputs and outputs list, refer to the file 802ST3 Conveyor 011 A

2.3.4. Defaults list

For the defaults list, refer to the file 802ST3 Conveyor 010 A.

4 3. DETAILED PROCESS SYSTEM DESCRIPTION

All the start-up, running and stop requirements for each function are listed in the different function descriptions.

This chapter summarizes:

- The aim of each function or each operation,
- The document number of the function description.

3.1. Transfer empty boxes from Box Dispenser Room to Corazza 1

Bước 6: Vận hành

- Chạy thử bộ từng phận riêng lẻ, không tải
- Chạy thử từng bộ phận riêng lẻ, có tải
- Chạy thử toàn hệ thống không tải
- Chạy thử toàn hệ thống có tải

5. Kỹ thuật lập trình PLC

5.1. Chu trình thiết kế chương trình PLC

5.2. Các ngôn ngữ lập trình

- 5.3. Thiết kế chương trình sử dụng hàm logic
- 5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

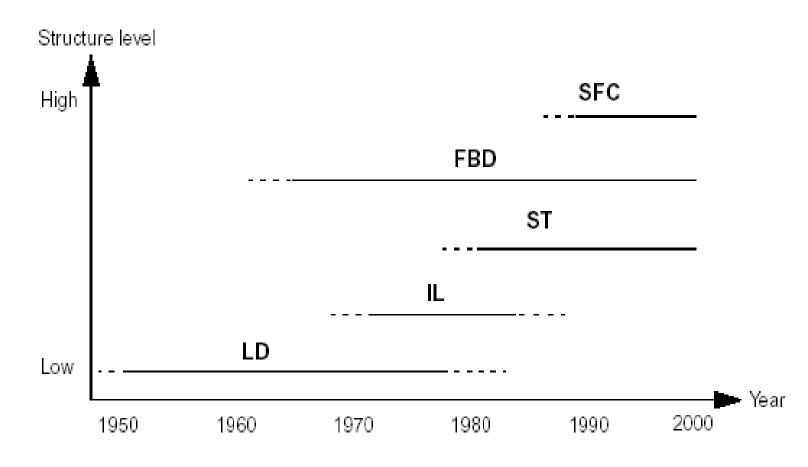
Ladder Diagrams (LD)

Instruction List (IL)

Function Block Diagram (FBD)

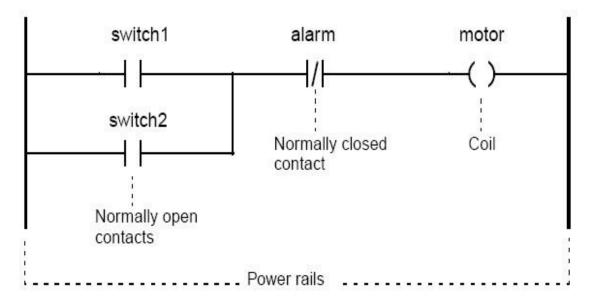
Structured Text (ST)

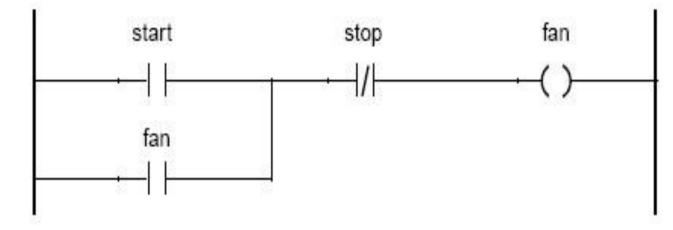
Sequential Function Chart (SFC)

- Hai thanh nguồn (Power rails).
- Tiếp điểm (Contacts) đại diện cho biến logic
 - ✓ Thường mở (Normally Open)
 - ✓ Thường đóng (Normally Closed)
 - ✓ Tiếp điểm nối tiếp --> logic AND
 - ✓ Nhánh song song --> logic OR
- Cuộn dây (Coils) đại diện cho đầu ra
- Tạo mạch phản hồi: tên tiếp điểm trùng tên cuộn dây

Motor := (switch1 OR switch 2) AND (NOT alarm)

 $fan := (start \ OR \ fan) \ AND \ (NOT \ stop)$

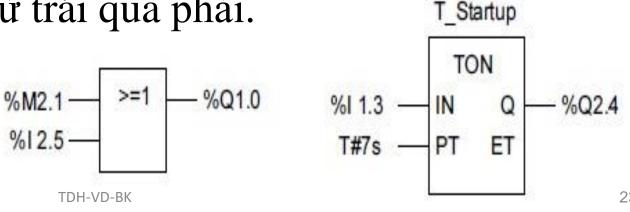
STT	Tên	Ký hiệu	Ý nghĩa
1	Tiếp điểm		Khi biến có giá trị bằng 1 thì tiếp điểm này sẽ đóng
	thường hở	1 1	lại.
2	Tiếp điểm	/	Khi biến có giá trị bằng 0 thì tiếp điểm này sẽ đóng
	thường kín	7/	lại
3	Tiếp điểm	1_1	Phát hiện trạng thái của biến thay đổi từ 0 lên 1 và
	sườn lên	$\neg P \vdash \neg$	sẽ cho giá trị 1 tại thời điểm đó. Còn các thời điểm
			khác là 0.
4	Tiếp điểm	1 1	Phát hiện trạng thái của biến thay đổi từ 1 xuống 0
	sườn xuống	N	và sẽ cho giá trị 1 tại thời điểm đó. Còn các thời
			điểm khác là 0.

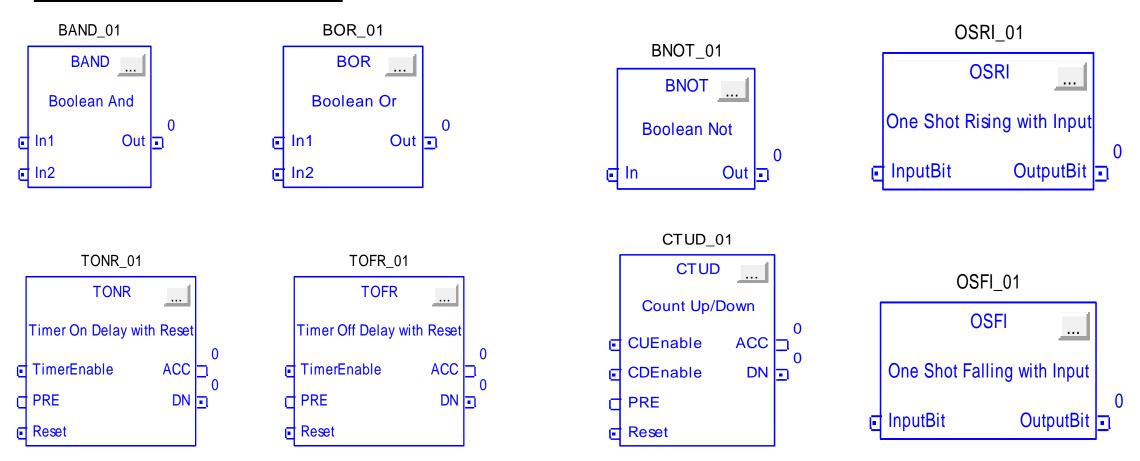
5	Cuộn dây	()	Trạng thái của biến tương ứng với trạng thái bên
			trái cuộn dây.
6	Cuộn dây	_(/_	Trạng thái của biến tương ứng với nghịch đảo của
	đảo	()	trạng thái bên trái cuộn dây.
7	Cuộn dây	(-)	Trạng thái của biến tương ứng được set lên ON khi
	SET	_(s)	trạng thái ON ở phía trước và duy trì trạng thái này
			cho đến khi được reset bằng cuộn RESET.
8	Cuộn dây	(p)	Trạng thái của biến tương ứng được reset xuống
	RESET		OFF khi có trạng thái ON phía trước.

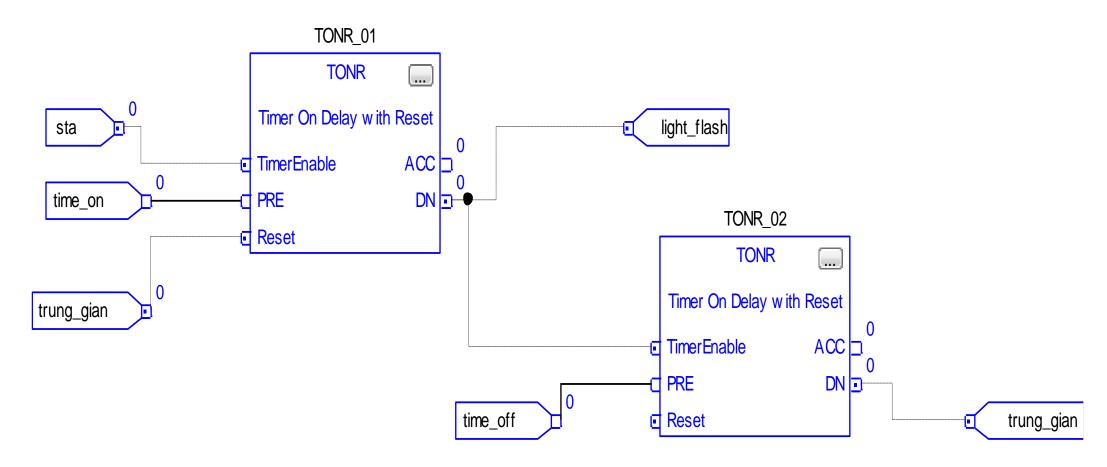
Ngôn ngữ LD

- Ưu điểm:
 - ✓ Dễ lập trình, dễ hiểu: giống sơ đồ mạch điện.
 - ✓ Dễ bảo dưỡng: có khả năng chẩn đoán lỗi online, từ đó định vị lỗi logic hoặc lỗi thiết bị.
- Nhược điểm:
 - ✓ Khó module hóa.
 - ✓ Hạn chế với kiểu dữ liệu có cấu trúc.

- Gồm nhiều Function Block (FB).
- Tín hiệu chạy từ đầu ra của FB này đến đầu vào của FB khác.
- Đầu ra FB được cập nhận kết quả từ tính toán của FB dựa trên các tham số vào.
- Dòng tín hiệu chạy từ trái qua phải.

- Ưu điểm:
 - ✓ Tương tự các mạch IC trong điện tử.
 - ✓ Úng dụng kế hợp chức năng điều khiển logic và điều khiển phản hồi.
- Nhược điểm:
 - ✓ Hỗ trợ kém khi có một hay nhiều hành động lặp lại trong một khoảng thời gian định trước.
 - ✓ Khá cổng kềnh.

Ngôn ngữ IL

- Ngôn ngữ lập trình bậc thấp, gồm các chuỗi câu lệnh, mỗi lệnh một dòng.
- Mỗi câu lệnh gồm một toán tử và một hay nhiều toán hạng.

Label	Operator	Operand	Comment
	LD	temp1	(*Load temp1 and*)
	GT	temp2	(*Test if temp1 > temp2*)
	JMPCN	Greater	(*Jump if not true to Greater*)
	LD	speed1	(*Load speed1*)
	ADD	200	(*Add constant 200*)
	ЛМР	End	(*Jump unconditional to End*)
Greater:	LD TDH-V	^{/D-} §peed2	(*Load speed2*)

Ngôn ngữ IL

- Ưu điểm:
 - ✓ Thích họp với ứng dụng nhỏ.
 - ✓ Tối ưu hóa bộ nhớ và tốc độ thực thi.
 - ✓ Có thể module hóa và tái sử dụng.
- Nhược điểm:
 - ✓ Ngôn ngữ bậc thấp, khó theo dõi.
 - ✓ Thanh ghi chỉ có một giá trị tại một thời điểm, khó làm việc với các dữ liệu có√cấu trúc.

Ngôn ngữ IL

Toán tử	Ý nghĩa			
LD	Đặt giá trị hiện tại cho toán hạng, nghịch đảo là LDN			
ST	Đưa giá trị hiện tại tới địa chỉ toán hạng			
S	Đặt toán hạng loại logic lên 1			
R	Đặt lại logic 0 cho toán hạng			
AND	Logic AND, nghịch đảo là ANDN			
OR	Logic OR, nghịch đảo là ORN			
XOR	Hoặc loại trừ			
NOT	Logic nghịch đảo			
ADD	Cộng			
SUB	Trừ			
MUL	Nhân			

Toán tử	Ý nghĩa
DIV	Chia
MOD	Phép chia lấy dư
GT	So sánh lớn hơn
GE	So sánh lớn hơn hoặc bằng
EQ	So sánh bằng
NE	So sánh khác nhau
LE	So sánh nhỏ hơn hoặc bằng
LT	So sánh nhỏ hơn
JMP	Nhảy tới nhãn
CAL	Gọi khối chức năng
VRET	Trở về từ gọi hàm, khối chức năng hay chương trình

Ngôn ngữ ST

- Ngôn ngữ lập trình bậc cao (tương tự Pascal, C).
- 5 loại câu lệnh chính
 - ✓ Lệnh gán: biến:=giá trị
 - ✓ Lệnh lựa chọn: IF... THEN
 - ✓ Lệnh vòng lặp: WHILE, REPEAT, FOR
 - ✓ Function và function block
 - ✓ Lệnh điều khiển: RETURN, EXIT

Ngôn ngữ ST

- Lệnh gán
 - Gán giá trị cho biến hoặc biểu thức
 - Cấu trúc:

```
X:=Y; (*X và Y có cùng kiểu dữ liệu*)
```

• Ví dụ:

```
Rate := 13.1; (*Gán giá trị hằng số *)

Count := Count +1; (*Gán giá trị bằng một biểu thức*)
```

Ngôn ngữ ST

• Lệnh điều kiện IF... THEN:

Dạng 1: IF < Biểu thức điều kiện> THEN

< Các câu lệnh>

END_IF;

```
Dạng 2: IF <Biểu thức điều kiện> THEN 

<Các câu lệnh> 

ELSE 

<Các câu lệnh> 

END_IF;
```

Ngôn ngữ ST

Lệnh điều kiện liệt kê CASE ... OF

Case speed of:

Stop: rate: = 0.0; (*Nếu speed bằng stop, gán rate bằng 0*)

Slow: rate: = 20.4; (*Nếu speed bằng slow, gán rate bằng 20.4*)

Else

rate: = 0; (*Các trường hợp còn lại rate bằng 0*)

End case;

Ngôn ngữ ST

- Lệnh vòng lặp FOR
 - Số vòng lặp là hữu hạn
 - Cấu trúc:

```
FOR <giá trị bắt đầu>
TO <giá trị kết thúc>
BY <bước nhảy> DO
<Các câu lệnh ...>
END FOR;
```

Ví dụ:

```
count := 0;
FOR i := 1 TO 10 DO
count := count + i;
END\_FOR;
```

Ngôn ngữ ST

- Lệnh vòng lặp WHILE
 - Số vòng lặp không xác định trước nhưng điều kiện kết thúc xác định
 - Cấu trúc:

 WHILE <điều kiện> DO

 <Các câu lệnh>

 END WHILE;

```
Ví dụ:

WHILE switch1 OR switch3

DO

pump := FALSE;

alarm := TRUE;

END WHILE;
```

Ngôn ngữ ST

- Lệnh vòng lặp REPEAT
 - Kiểm tra điều kiện sau khi thực hiện lệnh
 - Cấu trúc: REPEAT

```
<statements...>
UNTIL <boolean expression>
END REPEAT;
```

```
Ví dụ:

B:=0

REPEAT

B:=B+1;

UNTIL B > 10

END REPEAT;
```

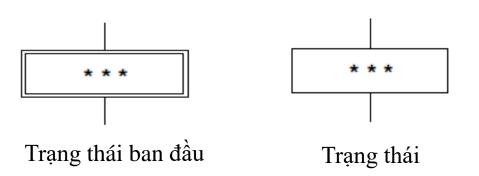
Ngôn ngữ ST

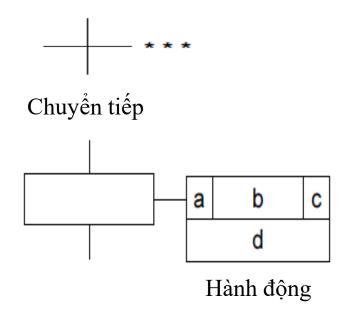
- Ưu điểm:
 - ✓ Phù hợp với tính toán phức tạp và vòng lặp
 - ✓ Dùng nhiều trong điều khiển tương tự
- Nhược điểm:
 - ✓ Đòi hỏi kiến thức nhất định về lập trình.

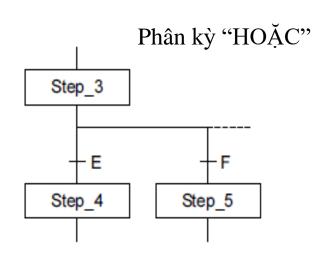
Ngôn ngữ SFC

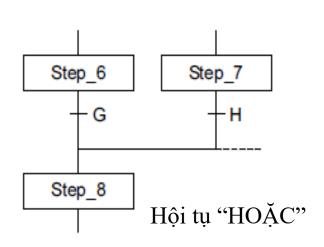
- Phát triển từ Grafcet
- Có thể mạnh trong mô tả hệ thống điều khiển tuần tự.
- Sử dụng kết hợp với 4 ngôn ngữ còn lại

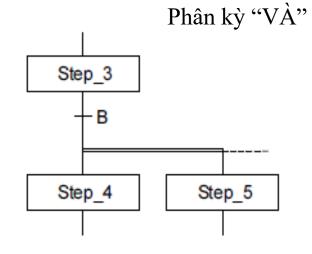
Ngôn ngữ SFC

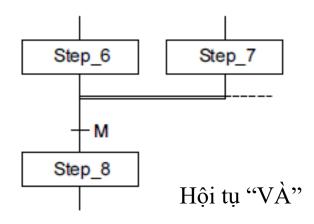

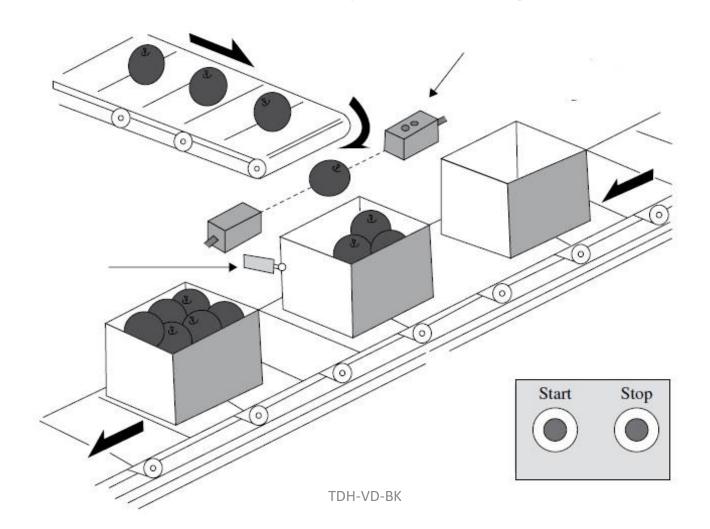

Ngôn ngữ SFC

- Ưu điểm:
 - ✓ Phù hợp với hệ thống tuần tự
- Nhược điểm:
 - ✓ Không phải ngôn ngữ hoàn chỉnh.
 - ✓ Thời gian thực hiện các phép điều kiện đơn giản lâu hơn các ngôn ngữ khác.

Ví dụ: Điều khiển dây chuyển đóng hộp sản phẩm

Mô tả công nghệ

- Khi nút Start được ấn, băng tải hộp chạy. Băng tải hộp sẽ dừng lại khi
 có tín hiệu từ cảm biến báo về rằng đã có hộp ở vị trí đóng gói. Lúc này,
 băng tải táo bắt đầu hoạt động.
- Băng tải táo làm nhiệm vụ cung cấp táo đổ vào hộp. Một cảm biến được sử dụng để đếm từng quả táo được đổ vào hộp.
- Khi số táo đổ vào hộp bằng 10, băng tải táo dừng, băng tải hộp lại chạy.
- Quá trình tiếp tục lặp lại cho đến khi nút Stop được ấn thì quy trình dừng ngay lập tức.

42

Các bước lập trình:

• Liệt kê tín hiệu vào/ra: 4 đầu vào số, 3 đầu ra số

STT	Tên tín hiệu	Loại tín	Đầu vào/Ra	
		hiệu	Vào	Ra
1	Nút ấn khởi động - Start	Số	1	
2	Nút ấn dừng - Stop	Số	1	
3	Cảm biến hộp - CB_hop	Số	1	
4	Cảm biến táo – CB_tao	Số	1	
5	Báo trạng thái làm việc (Lam_viec)	Số		1
6	Điều khiển bang tải hộp	Số		1
	(Bang_hop)			
7	Điều khiển băng tải táo (Bang_tao)	Số		1

1 DU- 1 D-DV

Các bước lập trình:

- Lựa chọn PLC: CPU CompactLogix L32E, module IQ16 và OB16
- Phân địa chỉ vào/ra

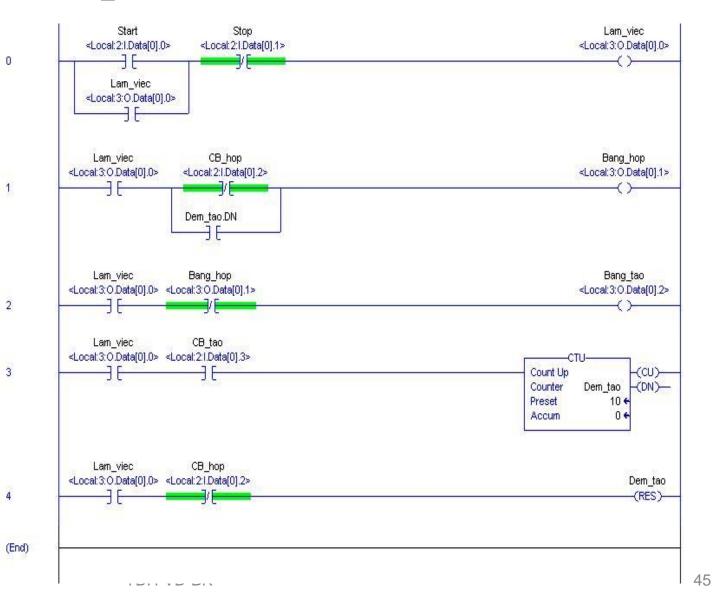
STT	Tên tín hiệu	Loại tín	Đầu vào/Ra		Dia ahi	
		hiệu	Vào	Ra	Địa chỉ	
1	Nút ấn khởi động - Start	Số	1		Local:2:I.Data.0	
2	Nút ấn dừng - Stop	Số	1		Local:2:I.Data.1	
3	Cảm biến hộp - CB_hop	Số	1		Local:2:I.Data.2	
4	Cảm biến táo – CB_tao	Số	1		Local:2:I.Data.3	
5	Báo trạng thái làm việc (Lam_viec)	Số		1	Local:3:O.Data.0	
6	Điều khiển bang tải hộp	Số		1	Local:3:O.Data.1	
	(Bang_hop)					
7	Điều khiển băng tải táo (Bang_tao)	Số		1	Local:3:O.Data.2	

0

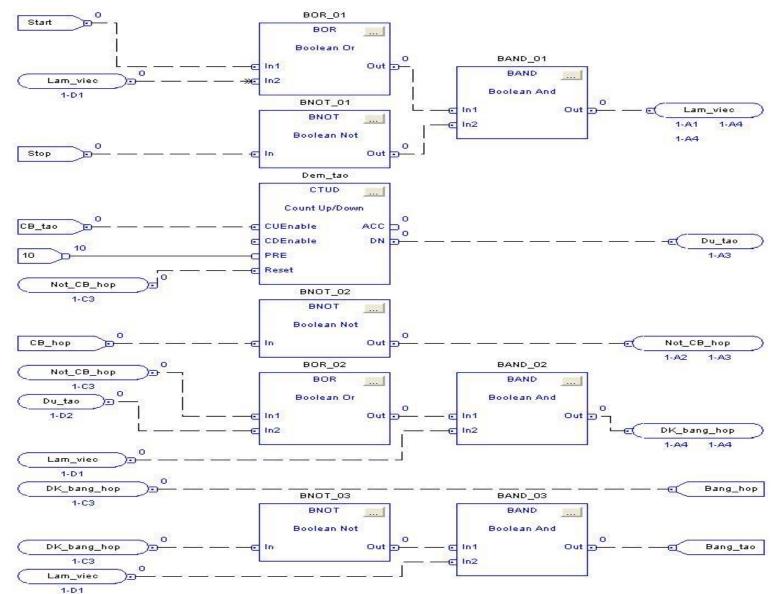
2

3

Dùng LD

Dùng FBD

Dùng ST

```
Lam_viec [:=] (Start or Lam_viec) and not Stop;
CTUD(Dem_tao);
Dem\_tao.CUEnable := CB\_tao;
Dem\_tao.pre := 10;
Dem_tao.Reset:= Lam_viec and not CB_hop;
Bang_hop [:=] Lam_viec and (( not CB_hop ) or
Dem tao.DN);
Bang_tao [:=] Lam_viec and not Bang_hop;
```

5. Kỹ thuật lập trình PLC

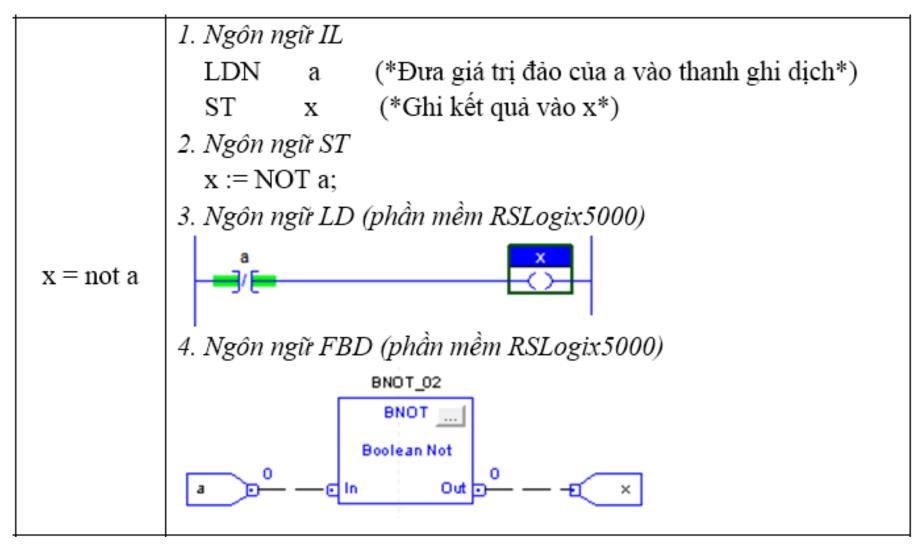
- 5.1. Chu trình thiết kế chương trình PLC
- 5.2. Các ngôn ngữ lập trình

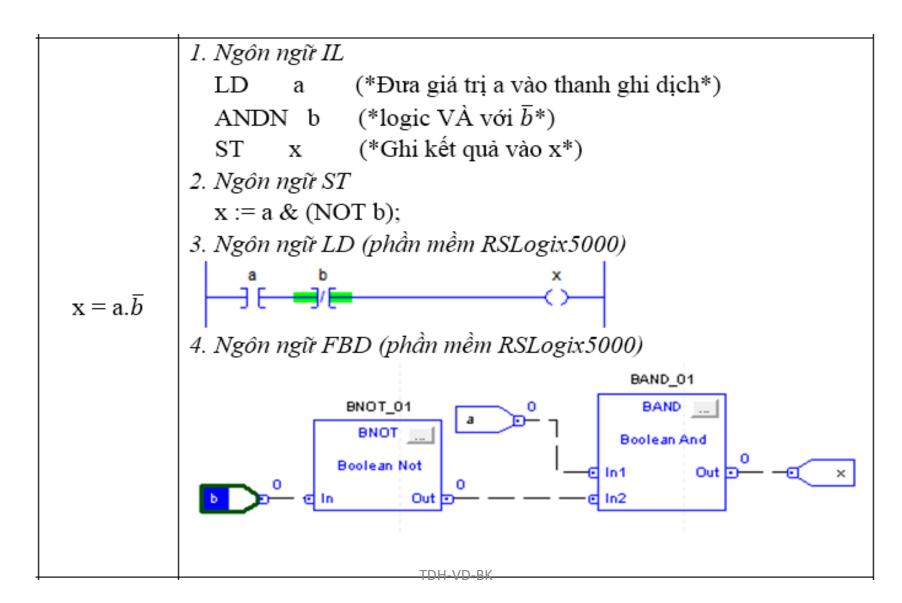
5.3. Thiết kế chương trình sử dụng hàm logic

5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

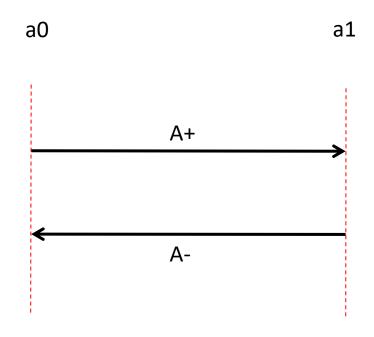
Tìm hàm logic mô tả mối quan hệ giữa các tín hiệu vào ra

Chuyển hàm logic sang ngôn ngữ PLC tương ứng

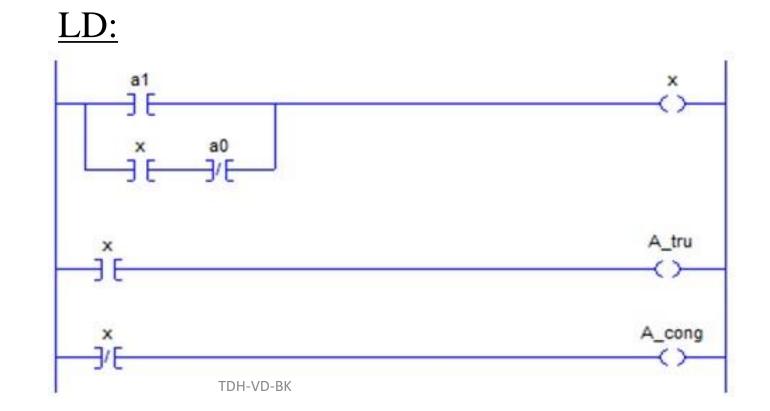
- Ban đầu thiết bị chạm ở vị trí bên trái và tác động vào công tắc hành trình a0. Khi nút m được ấn, thiết bị di chuyển sang phải. Khi chạm vào a1 và thiết bị di chuyển về bên trái. Tiếp theo thiết bị lại chạm vào a0, nếu nút m được ấn thì chu trình được lặp lại.
- Chú ý rằng khi thiết bị rời khỏi vị trí của công tắc hành trình thì công tắc hành trình lại trở về trạng thái không tác động.

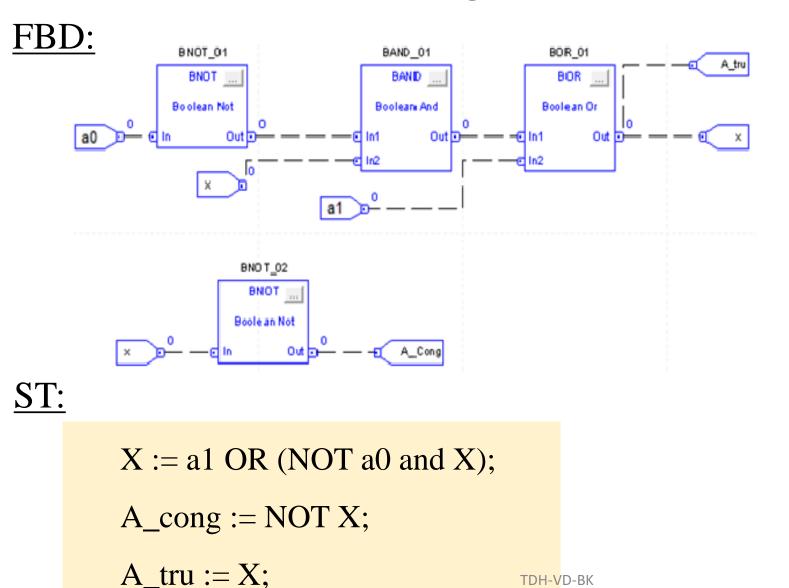

Sử dụng phương pháp ma trận trạng thái ta có thế tổng hợp các hàm logic mô tả công nghệ như sau:

$$X = a1 + \overline{a0}.X$$

 $A += \overline{X}$
 $A -= X$

IL:

LDN a0 AND X OR a1 ST X LDN X ST A_cong LDX ST A_tru

5. Kỹ thuật lập trình PLC

- 5.1. Chu trình thiết kế chương trình PLC
- 5.2. Các ngôn ngữ lập trình
- 5.3. Thiết kế chương trình sử dụng hàm logic

5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

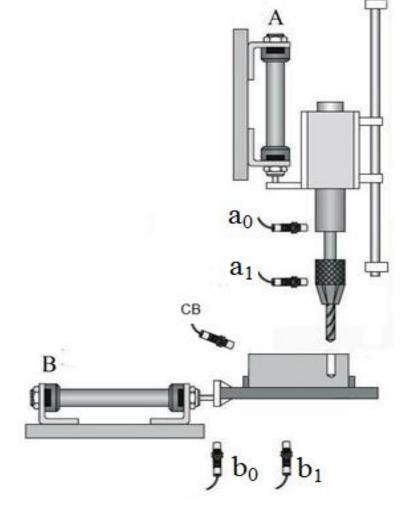
5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

Lập Grafcet cho chu trình công nghệ

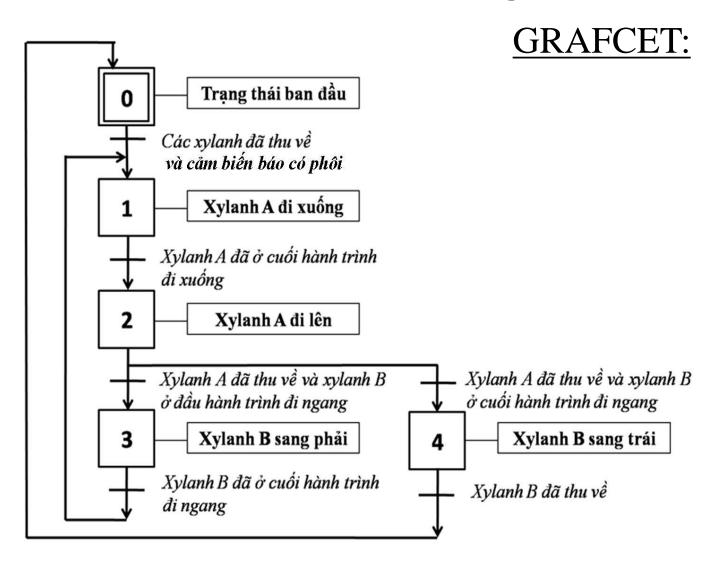
Chuyển Grafcet sang ngôn ngữ SFC

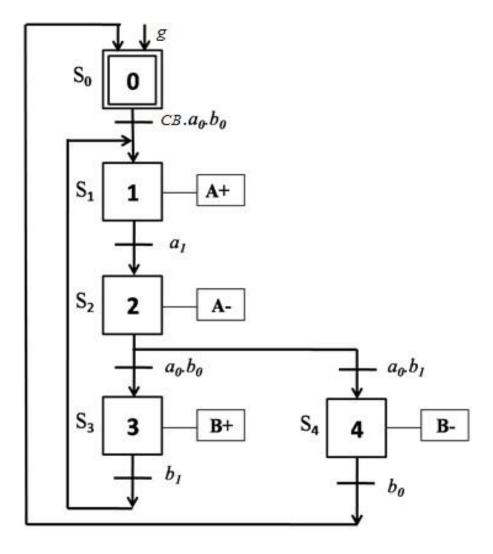
5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

- Xylanh A chuyển động lên-xuống (di chuyển mũi khoan) và xylanh B chuyển động phải-trái (đưa phôi vào vị trí cần khoan). Ban đầu các xylanh đều thu về.
- Khi có tín hiệu từ cảm biến CB báo hiệu có phôi, xylanh A sẽ thực hiện chuyển động đưa mũi khoan đi xuống A+ (xylanh B đứng im) và đến khi có tín hiệu từ cảm biến a₁ thì sẽ thực hiện chuyển động thu về A- (xylanh B vẫn đứng im). Khi cảm biến a₀ có tín hiệu thì xylanh A dừng, xylanh B thực hiện chuyển động sang phải (B+). Khi cảm biến b₁ có tín hiệu thì xylanh B sẽ dừng và xylanh A lại thực hiện chuyển động đi xuống, khi gặp cảm biến a₁ thì sẽ đi lên và khi gặp cảm biến a₀ thì xylanh A dừng. Lúc này xylanh B thực hiện chuyển động sang trái (B-), đến khi cảm biến b₀ có tín hiệu thì dừng. Sản phẩm được lấy ra bởi một cơ cấu khác và chu trình sẽ được lặp lại nếu tiếp tục có phôi.

5.4. Thiết kế chương trình sử dụng SFC

SFC:

